

úhradu stavebního nákladu družstevních domů, povoleno příročí do 31. prosince 1935, podle něhož nemohou býti do té doby tyto částky družstvem vypláceny, ani na něm vymáhány, a výnosem téhož ministerstva ze dne 19. listopadu 1935, č. Cd 507-42, bylo toto příročí prodlouženo do konce roku 1937. To vše se stalo tedy ještě před vynesením rozsudku v prvé stolici. Názor dovolatelů, že se ono příročí vztahuje jen na řízení exekuční, nikoli také na řízení procesní, je mylný, neboť v § 3 uved. nař. je stanoveno, že po dobu příročí nemohou býti takové částky družstvem vypláceny, a k plnění, které v době vynesení rozsudku není ještě dospělé, nelze odsouditi (§ 406 c. ř. s.). Ustanovení § 21 vládn. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. nelze na souzený případ použiti, neboť nařízení to se týká úlev při splácení pohledávek za zemědělci. To, že žalobci vydání moratoria nezavinili, může se týkati jen otázky útrat procesních, kterou dovolací soud nemůže řešiti v souzeném případě. Budiž však jen poukázáno na to, že žalobci neuznali, že se příročí to vztahuje na spornou pohledávku, naopak ještě v dovolání to popírají.

Podle § 3 dotč. nař. se ovšem příročí vztahuje jen na takové částky, kterými členové přispěli k úhradě stavebního nákladu, ale tato podmínka jest v souzeném případě splněna, neboť i když Rudolf G. nájem bytu a složení stavebního vkladu ujednal dne 10. ledna 1925, tedy v době, kdy ještě členem žalovaného družstva nebyl, stal se přece členem již dne 20. dubna 1925 na základě dřívější své přihlášky, a potvrzení o přijetí jeho stavebního vkladu je ze dne 30. dubna 1925 a je tedy z toho viděti, že zápůjčku tu poskytl družstvu hledě na své příští členství. Vztahuje se tedy poskytnuté příročí též na spornou pohledávku.

Čís. 16563.

Jde o platný zákaz postupu, vyhradil-li si ten, kdo poskytuje úvěr (zápůjčku), že bude požadovati ihned okamžité splacení (vrácení zápůjčky), postoupí-li vypůjčitel jinému právo na vyplacení zapůjčené valuty nebo její části.

Postupiteli (vypůjčiteli), který jednal proti uvedené záповědi, přísluší nárok na náhradu škody, když dlužník (zapůjčitel) neoprávněně neobdržel smluvený úvěr.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1937, Rv I 1450/36.)

Adolf H. měl obdržeti podle dohody od žalovaného stavebního družstva jako jeho člen stavební zápůjčku 200.000 Kč a podle dlužního úpisu ze dne 16. března 1933 bylo vloženo zástavní právo za pohledávku ze zápůjčky žalovaného družstva v částce 227.395 Kč na dům č. 915 v Ch. ve vložce č. 2901 v Ch., patřící Alfredu I. a jeho manželce Gisele I., každému polovicí. Podle odst. 5 a) uvedeného dlužního úpisu bylo ujednáno. »Zapůjčitel (žalované družstvo) jest oprávněno žádati okamžité

splacení zápůjčky, bude-li stran zápůjčkové valuty nebo její části postoupeno právo na vyplacení valuty nebo její části.« Proti žalobě, již se žalobce jako postupník Alfréda I. domáhá na žalovaném družstvu zaplacení 7.298 Kč 30 h s přísl., namítlo žalované společenstvo mimo jiné, že postupem pozbyl Alfréd I. nároku na vyplacení zápůjčky a že není proto povinno vyplatiti žalobci postoupenou onu zažalovanou částku. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Předmětem sporu jest pouze otázka, zda žalované družstvo jest podle dlužního úpisu ze dne 16. března 1933 oprávněno odepřít žalobci jako postupníku Alfréda I. zaplacení zažalovaného zbytku. Procesní soud na tuto otázku odpověděl kladně a žalobu zamítl. Odvolací soud shledává zamítnutí žaloby po věcné stránce za správné, nemůže se však připojiti k právnímu názoru procesního soudu. Podle obsahu smlouvy, která byla v dlužním úpise sepsána, nejde ani o zápůjčku, ani o předběžnou úmluvu, nýbrž o smlouvu o poskytnutí úvěru, jejíž účinky se přesněji stanoví zvláštním obsahem dohody (rozh. č. 2797 Sb. n. s.). Podle té dohody se žalované družstvo zavázalo vyplatiti žalobcovu postupiteli zápůjčku per 227.395 Kč, k jejímuž zajištění byla žalovanému družstvu dána do zástavy nemovitost dlužníka Alfréda I., zapsaná ve vložce č. 2901 v Ch. Účastníci dohody tudíž nesmluvili, že teprve v budoucnu uzavrou smlouvu (§ 936 obč. zák.), nýbrž žalované družstvo splnilo již uzavřenou smlouvu tím, že největší část úvěru postupiteli vyplatilo. Že bylo žalované společenstvo oprávněno plniti po částkách, přes to, že byla celá dlužná částka zajištěna v pozemkové knize, přiznává sám žalobce v žalobě a z dlužního úpisu to jest zjevné z toho, že tam jsou stanoveny pro dobu až do úplného vyplacení stavební zápůjčky zvláštní podmínky splácení. Nemůže býti pochyby o tom, že by žalobcův postupitel byl oprávněn postoupiti svůj nárok vůči žalovanému družstvu na zaplacení zápůjčkové sumy nebo její části (§ 1393 obč. zák.) nebo disponovati s ní poukazem (§§ 1400 a násl. obč. zák.). Avšak v souzeném případě si žalobcův postupitel uložil smluvní omezení svého práva, protože uzavřel úmluvu pod odst. 5 a) dlužního úpisu, podle níž oprávnil žalované družstvo, že může požadovati okamžité vrácení zápůjčky — pokud ovšem byla již vyplacena, jinak nelze této větě rozuměti —, dojde-li o zápůjčkové valutě nebo její části k postupu (cessi) práva na vyplacení valuty nebo jejího zbytku. Takovýto případ podle obsahu dopisu ze dne 23. března 1935 nastal. Žalované družstvo je tudíž oprávněno zadržeti žalobci jako postupníkovi zažalovaný zbytek pohledávky. Odvolatel má za to, že by podle § 879 obč. zák. odporovalo dobrým mravům, kdyby se žalovanému družstvu přiznalo takovéto právo. Stačilo by prý pouze, aby nedodrželo smlouvy, a vypůjčitel, který chtěl slíbenou částkou uspokojiti své věřitele, nesměl by si obstarati peníze ani cestou postupu, a kdyby tak přes to učinil, bylo by žalované družstvo dokonce oprávněno žádati okamžité vrácení vyplacené zápůjčky. Tu však odvolatel přehlíží, že vypůjčiteli není podle obsahu dlužního úpisu zabraňováno, aby se domáhal svých práv podle

§ 918 obč. zák., nebo i podle § 1295 obč. zák. a aby požadoval od žalovaného družstva splnění a náhradu škody pro opožděné plnění. Nebylo proto dovolání vyhověno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V souzeném případě jde o to, zda mezi postupitelem Alfrédem I. a žalovaným družstvem byla ujednána záповěď postupu nároku Alfréda I. na výplatu úvěrové valuty nebo její části proti žalovanému družstvu. Že taková záповěď byla ujednána, jest usuzovati z ustanovení odst. 5, lit. a), dlužního listu ze dne 16. března 1933. Ujednání zákazu postupu jest dovoleno, působí i proti třetím osobám a jeví účinky i proti postupníku, jenž o něm nevěděl, a je takovýto postup neúčinný, jestliže postoupený dlužník s ní nesouhlasí (rozh. č. 5396, 6720, 11334 a 13824 Sb. n. s.). Mylný jest názor dovolatelův, že v souzeném případě je zákaz postupu neplatný, poněvadž odporuje stanovám žalovaného družstva, které se o zákazu postupu nezmiňují, neboť nelze seznati, proč by nemohla býti záповěď postupu samostatně smluvena, i když ve stanovách není o ní zmínky. Zdali je žalované družstvo proto, že Alfréd I. postoupil svou pohledávku žalobci, oprávněno žádati na něm vrácení celé již zapůjčené částky a odeprítí mu výplatu zbytku smluveného úvěru, to je jiná otázka, která není předmětem souzeného sporu, a nemůže proto býti zde řešena. Této otázky se týkají vlastně dovolatelovy vývody, že by družstvo mohlo neplněním smluveného úvěru přivésti Alfreda I. do takového postavení, že by nemohl dostáti závazkům vůči staviteli a dodavatelům, kteří by pak mohli vésti exekuci na jeho nároky proti družstvu na výplatu smluvené úvěrové valuty, a že by pak družstvo bylo podle odstavce 5 lit. a) uvedeného dlužního listu oprávněno odvolati smluvený úvěr a žádati okamžité vrácení vyplacených zápůjčkových částek, což by bylo proti dobrým mravům. Postup provedený přes její záповěď a tudíž proti družstvu neúčinný neznamená, že by Alfréd I. nemohl žádati na družstvu náhradu škody, kdyby družstvo neoprávněně smluvený úvěr nedodrželo. Neplatnost nebo nicotnost ujednání o záповěďi postupu z těchto vývodů dovolatelových nelze odvoditi. Jakou částku žalované družstvo ze smluveného úvěru Alfredu I. již vyplatilo, je pro souzený případ bez významu.

Čís. 16564.

Pokud učitel není odpověden za zranění žáka druhým spolužákem při svlékání žactva před lékařskou prohlídkou.

O nároku proti nezletilému nedospělému škůdci může býti rozhodnuto i tehda, byla-li podána žaloba zároveň proti dozorčí osobě; uve-